

מסורת הש"ס

(א) מוטע ל. כחיתת ט. (ב) לקמן ל. (ג) כ"ב ל. (ד) נכסיה לרבי. (ה) א"ל ונכסיה. (ו) ונכסיה. (ז) ונכסיה. (ח) ונכסיה. (ט) ונכסיה. (י) ונכסיה. (יא) ונכסיה. (יב) ונכסיה. (יג) ונכסיה. (יד) ונכסיה. (טו) ונכסיה. (טז) ונכסיה. (יז) ונכסיה. (יח) ונכסיה. (יט) ונכסיה. (כ) ונכסיה. (כ"א) ונכסיה. (כ"ב) ונכסיה. (כ"ג) ונכסיה. (כ"ד) ונכסיה. (כ"ה) ונכסיה. (כ"ו) ונכסיה. (כ"ז) ונכסיה. (כ"ח) ונכסיה. (כ"ט) ונכסיה. (ל) ונכסיה.

שבועת העדות פרק רביעי שבועות לד.

לד.

עין מושבע

ע א מ"י פ"ה מהלכות טוק חמון הלכה ד' סוף פ"ה ט"ז ע"ב סוף פ"ה ט"ז ע"ב

רבינו חננאל

אז או ביטוי יחידו שנאמר או נפש כי חשבע לבטא כשפירש. שהן ואין ויש בהן שבעה ואין בהן כהן ומדברין שלא בחביבה פתוח כו. חטאת חטאת לגיש נאמר כאן ונפש כי חטאת ונשבעה ק"ל אלה ונאמר להלן ונפש כי חטאת ומעלה בעל בה וגי מה להלן חביבה פתוח אף כאן חביבה פתוח. אדרבה פתוח היה ליה למילף שכן תרייתו חטאת חטאת כתיב בהו. וישיתו פתוחין על הדוח כשונג כהנן ככריתות. ה' מביאין על הדוח כשונגה ויש להן תובעין ליה ולזה נשניתו עבדו על פניה. למעט שבעת ביטוי דליה בה דאז מהני. אדרבה פתוחין הוה ליה למילף. שכן חטאת חטאת ביטוי ושבעת העדות ישנן שתייהן בקרבן עולה ויהוד ואין בהן חומש ותרומהו כתיב בהו (חט חט) [חטאת] למעטין פקדון דליתיה בעילה ויהוד ראיה ביה חומש [ואספן] ויחטין הון דפקדון נפשי מהני ארבע והג' הלה: ר' עקיבא אומר כתיב ויהי כי יאשם לאחת מאלה. יש מאלה [שחייב] ויש מאלה ששטור. זה כיצד חבשו סמון חייב חבשו ברוב אחר שטור. איפק אנו. ר' עקיבא נמי על ארין דרבי אליעזר ספין ליה וכעדי קרקע פליגי. לרבי אליעזר חייבין דרבי עקיבא שטורין: רבי יוסי הגלילי אומר והוה עד או ראה או ידע בעדות המתקיימת בראיה בלא ידיעה. כגון מנה מניה לך כפי פלוגי מלוני ובידיעה בלא ראיה. כגון מנה הודיה לי כפי פלוגי ופלוגי. וכי האי גונא לא משכחת לה אלא בחביבה פתוח. לימא ליה ליה לרבי יוסי הגלילי הא דתניא ר' אחא אמר גמל האחרון בין הנפלים ונמצא גמל הרג בצדו כדכתיב ויהי רגנו ונפשו ויהי רגנו ונפשו (דא) איתן ליה בידי נפשות נמי משכחת לה כגון מעשה דשמיאון בן שטח שראה אחד רן אחר חביו לחורבה ורן אחריו ונמצא אחד הרג ספירי ורם מוספין בר הנה ידע שראיה זה הרג. אבל בראיה היין לא אהו. ואסיקא אמילו תימא אית ליה. כלמא ידיעה בלא ראיה משכחת לה כי האי גונא אלא ראיה בלא ידיעה הוה משכחת לה לבי מידע עובד כוכבים הרג או ישראל הרג שילא הרג או טרפה הרג. ש"מ כסבר ר' יוסי הגלילי המשביע עד קנס פטור. דאי ס"ד נפלוני

מושבכ כנשבכ ומיד כשונג. וליכא למימר דהיא נוסה נילף נק"ו דליכא למימר שבעת ביטוי יוכיח ומיהו כמה מלינו מלי נמר לה ונראה דהיינו הא דפרין לקמן לנגמר נמי שבעת פקדון משבעת העדות למושבכ מפי אחרים וכו"ל אדרבה נילף מביטוי מתכבד דליכא למילף טפי מעדות שכן חטא תבעיה כפריה ועבריה: ה"ל הבניה בפריה ועבריה. וליח דל"ג ועבריה משום שבעת ביטוי איתא [נמין] לשעבר לר"ע ול"ג דל"כ תבעיה ופריה מרי מילי ניהו מדקאמר הן נפישן ולקמן בשמעתין מוכח דחלדא היא דפרין אדרבה מעדות הי"ל למילף שכן חטא הדיוט שבעת תבעיה וכפריה ואזין ומשני הן נפישן ולי חשיבי נמרי חסן כן לא נפישן:

דאי אית ליה דר' אחא בידי נפשות נמי משכחת לה. משמע דאז דר' אחא אית ליה אומדנא דידי נפשות ומימה דכפ' אחד דיני ממונות (פסד' דר' ל. ג) גבי כ"ד מאיימין על דיני נפשות שמה תאלמו מאומד ראיסת ודיק נגמ' (ס:) הא דיני ממונות [אמרין] כמאן כו' אחא כו' משמע דלא חייבי רבי אחא דיני נפשות וי"ל דודאי מעיקרא דס"ד דלא מיתוקס כרנן ע"כ מוקי לה כו' אחא אית לן למימר דלא חייבי אלא דיני ממונות דוקא ולא דיני נפשות כי היכי דמיתוקס ממני' כוומיה אכל לפי המסקנא דמוקי לה כרנן מ"ל דר' אחא אית ליה אומדנא אפי' דיני נפשות אכל עד מימה דמשמע משום דלית ליה דיני ממונות אית ליה נמי דיני נפשות וא"כ אפי' לית ליה נמי אחא משכחת לה אומדנא דיני נפשות לכ"כ כמו שעלתה לו נשיכה על ראשו ועקב קרום של מוח דלפי רנן מודו כה"ל אומדנא כדמוכח כפרק כל הנשבעין לקמן (דף מו:): כגון שעלתה לו נשיכה על גבו וזין אילני דיו וי"ל דהמ"ל ולטעמך:

על פי שנים עדים. חכר היה וכמ"ד (מתות דף י: ופסד' דר' ח:): דאין לרין המורה וע"פ שיהיה כאל פירוסם וכלנול רוח שהרי בחורבה היה לא היה פטורו כשניל כן דוקא גבי גלות הוא דפטרי' ליה כפ' בתרא דיצמות (דף ק:): ושם משום דמיימרי קראי דכתיב כמה זמנין ויפל עליו וימות אכל ממימת כ"ד לא מיפטר כהני חעד דהא אמרינן (פסד' דר' ח:): שהיו מוכשין אומן ומיהו מכאן יש לדמות ולאוקמיה כגון דמחיה כנימא דשישא ולא פריסין וכן כרין לזקומה למאן דמוקי כפ' אלו נערום (מתות ל:): לקרא כשונג ומלי ונקא ועקא מגלותי: אי טריפה הרג א ש"מ הרג. תימה הא אזלינן בתר רונא דמרוחא דייקין לה כפ"ק דחולין (דף יא: ושם) דלא חיישין דלמא נמקוס סיף נקא הוה ור"ל דמיימי כגון דליכא קמן חד טריפה ומד שלם דלרין לידע איה מהס הרג: ועדים

ואינו חייב אלא אחס כפני כ"ד. אם השביע נכ"ד: שלא עשה בו מושבע. מפי אחרים כנשבכ עלמנו. ולקמן מפרש לה לכו"ל: או או ביטוי. או נפש כי תשבע לבטא להרע או להטיב: שכן חטאת חטאת. כשניהם כתיב * חטאת לג"ש: חטאת חטאת. עדות וביטוי חטאת אכל שבעת הפקדון נאשם: שכן חט"א כמיו"ד כפניו וכפרי' [ועבריה]. סימן הוא. שכן חטא חטאת מתחטא ונשניהן חייב על המודר אכל ביטוי כתיב בה ועלס: תבעיה וכפריה. עדות ופקדון נאין ע"י טענה וכפריה מה שדון כן שבעת ביטוי: ועבריה. שדון ופקדון שמהין השבעות לשעבר אכל ביטוי עיקרה להכ: חטאת שירד' לפומ"ש. סימן הוא. עדות וביטוי שניה כחטאת ובעולה ויורד ואין נהס חומש לאפוקי פקדון שהוא נאשם ונפקדון קנוט ומוסיף עליו חומש כדכתיב (ויקרא ה) וישלם אותו כראשו וחמשתיו יוסף עליו: אלא חטאת דר"א סמין. דליתו אלא תבעיה ממון ואחביבת ממון גופא קאמר יש מהן שהוא חייב ויש מהן שהוא פטור: מאי בינייהו. הי ניהו תבעיה ממון דפטור ר"ע ומחייב כהו ר"א: לר"א חייבין ר"ע הגני השבת גוילה משעני ליה לקמן (דף ל:): דמחייב השנה על גוילה קרקע וקס"ד דהוא הדין לשבעת הפקדון או לשבעת העדות: ולר' יוחנן דאמר משביע עדי קרקע פטור אפי' לר"א. וכן לשבעת הפקדון לקמן היא כפ' שבעת הפקדון (ס:): איכא בינייהו עדי קנס. לר"א חייבין וכן שבעת הפקדון דשמעתין ליה [נס] דרבי פרחש שבעת שבעת הפקדון כרניו ומיעוטי גבי והשיב את הגזלה. והא דלמרינן ככמונות וכן מה. גבי פקדון ילאו אלו שהם קנס דלא כר"א: לימא ר' יוסי הגלילי. דלמר כ"ן עדות מתקיימת אלא כראיה ודיעה חזן מעדות ממון: לים ליה דרבי אחא. דלאין ומחייב כדמיי כגון גמל האחרון בין הגמלים דמחייב ליה בלא ראיה כדמיי: האומר. שבעת כרגליו. ולי נראה כשנא לחקק לנקיבה הוא נלחם ומכה כרגליו גמלים שסביביו וזקן אחר נופל כשנמית גמלים דמניא ככמונות (דף ט. ח) גמל אחר כנגד אחר: דאי אית ליה דר' אחא. דלאין כדמיי: דיני נפשות נמי משכחת לה. דמתקיימת בלא ראיה כגון הא דשמעון בן שטח דלי דינת ליה דיני ממונות גבי גמל משום שבעת שיה הרגו ה"ג בידוע שזה הרגו: אלא ראיה בלא ידיעה היכי משכחת לה. ר' אחא שערב ארס ואינו יודע מי הוה ההרגו מי מלי מקהיר עליה מי לא בעי ולמדיק כו': כסבר ר' יוסי הגלילי. מילתא כפני נשכה היא ויהי קאמר [מדקאמר ר' יוסי הגלילי אין שבעת העדות אלא בעדות המתקיימת בידיעה בלא ראיה וראיה בלא ידיעה ש"מ דס"ל משביע עדי קנס דאוגס ומפתח וכפרי פטורין: ועדים

נתי ידיעה בלא ראיה אשכחן לה נכרית בעל בת ישראל בעל בתולה בעל בעולה בעל יתיב רב המנונא קמיה דרב יהודה ויתביב רב יהודה וקא מיבעיא ליה מנה מניתיך בפני פלוני ופלוני עדים חייב כשלמא ידיעה בלא ראיה משכחת לה אלא ראיה בלא ידיעה היכי משכחת לה. מי לא בעי ידע אי נכרית בעל או בת ישראל בעל: מנה מניה